

Česká matematická společnost

Luboš Pick (KMA MFF UK Praha)

Oslava 100. ročníku časopisu Rozhledy matematicko-fyzikální

FJFI ČVUT Praha
20.6. 2025

Pražská vědecká tradice



Thaddaeus Hagecius ab Hagez (1525–1600)



Tycho de Brahe (1546–1601)



Johannes Kepler (1571–1630)



Bernard Bolzano (1781–1848)



Christian Doppler (1803–1853)



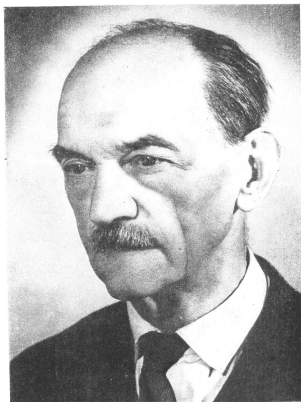
Ernst Mach (1838–1916)



Georg Alexander Pick (1859–1942)



Mileva Marić (1875–1948) a Albert Einstein (1879–1955)



V. Jarník

Vojtěch Jarník (1897–1970)



Eduard Čech (1893–1960)

Spolek pro volné přednášky

Oficiálně: *Verein für freie Vorträge aus der Mathematik und Physik*.

Založili: Gabriel Blažek, Josef Finger, Josef Laun and Josef Vaňaus (studenti Filosofické fakulty).

Rakouské úřady povolily *8. března 1862* (akademický charakter, přímý patronát Filosofické fakulty).

Členy se mohli stát pouze studenti matematiky či fyziky denního studia.

Volené funkce: předseda, místopředseda a tajemník.

Ustavující schůze 28. března 1862.

Přijato devět nových členů (nutno správně vyřešit příklady).

Pořádání přednášek, podpora vědecké činnosti, všestranné zlepšování vzdělanosti v oboru matematiky a fyziky, příprava mladých středoškolských učitelů.

Sídlo v Praze. Schůze $1 \times$ týdně.

Program schůzí: pravidelné přednášky, komentáře k proběhlým přednáškám, diskuse k návrhům na vědeckovýzkumné aktivity, přijímání nových členů a vyřazování pasivních členů.

Přednášky v němčině, od 1864 převážně v češtině.

[illegible]

Zápis z první schůze Spolku pro volné přednášky z matematiky a fyziky konané 29. dubna 1862.

1863: *Jakub Filip Kulik* (1793–1863) věnoval část knihovny.

1868: *Ernst Mach* nabídl pracovnu a kabinet.

1869: 69 členů. Rakouské *c.k. policejní ředitelství* potvrdilo stanovy. Název změněn na *Jednotu českých matematiků*.

6.–8. srpna 1870: první sjezd českých matematiků a fyziků v Praze.

1872: první číslo časopisu *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky*.

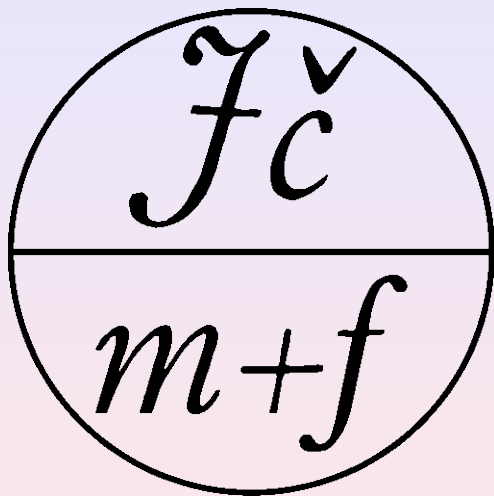
Úředně ustanovena: 9. května 1869.

Oficiální cíle:

- zlepšovat kvalitu výuky,
- formulovat správnou českou terminologii,
- zlepšovat kontakty s vědeckou komunitou v zahraničí,
- publikovat vědecké monografie,
- překládat zásadní vědecké monografie do češtiny,
- všestranně podporovat výzkum.

od 1912: dnešní název (JČM F)

JČ S MF: 1921–1939 a 1945–1993



V listopadu 1869, F. J. Studnička a K. Zahradník navrhli Jednotě, aby začala vydávat časopis.

Po dlouhé diskusi návrh zamítnut.

Počátkem 1870 však Jednota vydává tiskem první oficiální zprávu.

Únor 1872: rozhodnutí vydávat vlastní časopis pod názvem *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky*. První číslo v březnu. Zakázán 1941.

1922 *Rozhledy matematicko-fyzikální*.

1956 *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*.

Počátek 20. století: Jednota centrem matematického a fyzikálního dění v českých zemích.

Debata o zásadní reformě školství.

Růst počtu členů, mimopražské pobočky (první v Brně v roce 1913).

1918–1939: Partner všech vlád, důležitá role pro rozvoj matematiky, fyziky a jejich výuky.

Vydavatel učebnic, monografií a časopisů v oborech matematiky, fyziky a deskriptivní geometrie.

1919: licence na vydávání a prodej knih, vlastní vydavatelství.

1933: vydavatelství spojeno s firmou Prometheus (hornická literatura).

1938: dostavena vlastní budova v Žitné, přesídlení tam.

Prometheus



Vydavatelství Prometheus (30. léta 20. století).

Budova v Žitné 25 jak ji neznáte



30. léta 20. století

2. světová válka

1939: české university zavřeny.

Počet českých středních škol zdecimován.

Jednota se podle možností snažila pomáhat studentům, kteří neměli přístup ke vzdělání.

Jednota se zasazovala o znovuzrození výzkumu a výuky.

V důsledku politických změn přišla Jednota o svou budovu, vydavatelství, knihovnu, knihkupectví a o nezávislost.

1952: ustanovena ČAV, Jednota učenou společností.

MO (od 1951), FO (od 1959), vědecké konference, setkání učitelů všech stupňů.

Předsedkyně: Alena Šolcová (od 2018).

- 4 pobočné spolky:
 - Česká matematická společnost (předseda Luboš Pick)
 - Česká fyzikální společnost (předseda Jana Brotánková)
 - SUMA - Spolek učitelů matematiky (předsedkyně Naďa Vondrová)
 - Fyzikální pedagogická sekce (předseda Zdeněk Drozd)
- 14 regionálních poboček
- asi 2500 členů, většinu tvoří učitelé
- 6 časopisů
- pořádání olympiád a dalších soutěží pro studenty

- výuka matematiky, debata o maturitách atd.,
- systém hodnocení a financování vědy v české republice,
- olympiády a další studentské soutěže
- časopisy *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*, *Rozhledy matematicko-fyzikální*,
- tématické výbory (vzdělávání, terminologie, výuka matematiky na technických univerzitách, práce s nadanými studenty)



Známka ke století Jednoty (1962).



Známka ke 125tému výročí Jednoty (1987).



Známka ke 150tému výročí Jednoty (2012)



Pamětní medaile, vydaná k 125tému výročí založení Jednoty (1987).

- Royal Dutch Mathematical Society 1778
- *JČMF 1862*
- London Mathematical Society 1865
- Moscow Mathematical Society 1867
- French Mathematical Society 1872
- Danish Mathematical Society 1873
- American Mathematical Society 1888
- St. Petersburg Mathematical Society 1890
- German Mathematical Society 1890
- János Bolyai Mathematical Society 1891
- Austrian Mathematical Society 1903
- Indian Mathematical Society 1907
- Polish Mathematical Society 1919
- Chinese Mathematical Society 1935
- Canadian Mathematical Society 1945

Česká matematická společnost

Máme nové logo



nejíme tady sami, ale naše logo je nejhezčí



Ne každý uznává naši důstojnou společnost



- Máme
 - 440 členů
- zaštiťujeme odborné skupiny
 - EU-MATHS-IN.CZ - Česká síť pro průmyslovou matematiku
 - Česká společnost pro geometrii a grafiku
- jsme součástí
 - International Mathematical Union
 - The European Mathematical Society
- spolupracujeme s
 - Zentralblatt (zbMATH)- pražská redakce
 - DML - CZ: Czech Digital Mathematics Library
- zřizujeme
 - Český národní komitét pro matematiku

Účastníme se: setkání presidentů národních společností



Protaras, březen 2025

Pořádáme: Konference českých matematiků

- jednou za čtyři roky
- naposledy 2022 v Ostravě, chystáme 2026 v Děčíně
- volby výboru
- tři dny přednášek a společenských akcí





Udělujeme:



Oborová matematická medaile JČMF
průměr 80mm, průměrná tloušťka 9mm
autor: Zdeněk Kolářský

Oborová matematická medaile JČMF

- bývá udělována
 - českým a slovenským pracovníkům v oblasti matematiky a didaktiky matematiky, kteří se významně zasloužili o rozvoj těchto oborů u nás; zpravidla jsou udělovány při životních jubileích
 - významným zahraničním pracovníkům těchto oborů, kteří dlouhodobě spolupracují s našimi pracovišti
- uděluje výbor ČMS
- poprvé u příležitosti 15tého výročí založení ČMS

Informace České Matematické Společnosti



Vydání Česká matematická společnost ČMSP jako členkou společnosti publikuje.
Adresa redakce: Jití Rakouská, MU AV ČR, Žitná 25, 11567 Praha 1, tel. 222 090 775,
e-mail: rakouska@math.cas.cz. Obálka a grafická úprava: Karel Horák, ogre@cs.cas.cz.
grazden TjX. Elektronická verze je vyzlavena na <http://www.jmat.cz/?q=cz/veda/726>.

Obsah

78
ročník • 2025

ČMS ■ 2

Zápis z 209. (9.) schůze výboru ČMS dne 17.10.2024 ■ 2

Zápis z 210. (10.) schůze výboru ČMS dne 17.2.2025 ■ 4

Zpráva o činnosti ČMS za rok 2024 ■ 7

Vyhlášení 25. ročníku soutěže SVOČ ■ 10

Matematika pro život 2025 ■ 11

EMS ■ 13

Série online seminářů MOSS ■ 13

Mezinárodní den matematiky (nejen) v Českých Budějovicích (*Tomáš Roškovec*) ■ 14

Heidelberské fórum laureátů 2024 (*Martin Kudláč*) ■ 16

11th Heidelberg Laureate Forum 2024 (*Dalimil Peša*) ■ 17

Úlohy Jana z Palerma (*Dag Hrubý*) ■ 19

Pořádáme: "Matematika a ..."

Série populárních přednášek pro veřejnost(od 2012):

- B. Riečan: Matematika a hudba
- P. Surynková: Matematika a architektura
- J. Kottas: Matematika a zločinci
- D. Hrubý: Matematika a maturita
- K. Oliva: Matematika a česká gramatika
- P. Kovář: Matematika a Simpsonovi
- M. Křížek: Matematika a staroměstský orloj
- V. Kolman: Matematika a filosofie
- J. Nešetřil: Matematika a umění
- L. Pick: Matematika a matematikové

Spolupracujeme: "Matematické problémy nematematiků"

- R. Levinský: Matematika a zapomětlivost
- L. Berec: Matematika a ekologie
- B. Zitová: Matematika a obrazy
- F. Soudský: Matematika a tajemství Enigmy
- Š. Guba: Matematika a dokumentace památek

- Soutěž studentů vysokých škol ve vědecké činnosti v matematice a informatice
 - každoročně spolu s SMS
 - 12 sekcí (8 v matematice, 4 v informatice)
 - pořádána v ČR a na Slovensku
 - kolem 65 soutěžících ročně
 - spolupráce se sponsory (Qminers)

Oceňujeme: talentované mladé matemayiky



Ocenění.

SVOČka v dobrých časech



Mladí soutěžící v očekávání výsledků.

SVOČka v těžkých časech



Prázdnota a distančnost.

Cena ČMS pro mladé vědce (do 35 let)



Vítězové (2018).

Cena ČMS pro mladé vědce (do 35 let)



Vítězové (2022).

Podporujeme akce pro mladé matematiky, například:

- Letní studentské soustředění TCN
- Logická hra Brloh
- Matematická soutěž MaSo
- Matematická soutěž Počítej, než tě zavřou
- Matematický korespondenční seminář MFF UK
- Příměstský matematický tábor PedF JČU
- Soustředění Gymnázia Teplice
- Soustředění k MO Janov
- Matematický korespondenční seminář Brkos
- Matematický korespondenční seminář KoMáR
- Online matematická týmová soutěž MathRace

Vysíláme naše mladé zástupce:

- do EMYA
- na Heidelberské fórum laureátů

Lákáme mládež



kam dál?

Občas využíváme mimomatematická prostředí



Mladí matematikové mizejí v pivovaru.

A na závěr: tři lehké úlohy

1) *Problém kvadratického trojčlenu*: Nalezněte přirozené číslo $n < 41$ takové, aby $n^2 + n + 41$ nebylo prvočíslo.

2) *Problém “kde je chyba”*: Určete, která z rovností neplatí:

$$-1 = (-1)^3 = (-1)^{\frac{6}{2}} = \sqrt{(-1)^6} = \sqrt{1} = 1.$$

3) *Problém dokonalé snídane*: Týpek si vaří k snídani vajíčko. Snídani považuje za *dokonalou*, jestliže se vajíčko vaří 15 minut (je to blbec). Má dvoje přesýpací hodiny s cykly 7 a 11 minut. Dočká se dokonalé snídane?